

PLAN

Verksamhetsplan 2022

Energicentrum Gotland

Fastställt av Välj ett objekt
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2021-12-07
Gäller 2022
Ärendenr RS 2021/1868
Version [1.0]

Region Gotland

Besöksadress Visborgsallén 19

Postadress SE-621 81 Visby

Telefon +46 (0)498 26 90 00

E-post regiongotland@gotland.se

Org nr 212000-0803

Webbplats www.gotland.se

Innehåll

1. Inledning och bakgrund	3
2. Nulägesspaning	3
3. Syfte och roll	5
3.1 Syfte.....	5
4. De fyra naven (verksamhetsområden).....	5
4.1 Mobilitet.....	6
4.2 Egenproduktion och energigemenskaper	6
4.3 Energieffektivisering	6
4.4 Lagring och flexibilitet	6
5. Målsättningar	6
5.1 Vision och övergripande mål	6
5.3 Delmål	7
5.4 Projekt mål för 2022.....	8
6. Målgrupper	9
6.1 Primära - direkt kommunikation från ECG.....	9
6.2 Sekundära – främst indirekt kommunikation via partners	9
7. Övergripande aktivitetsplan.....	10
7.1 Q1 2022.....	10
7.2 Q2 2022.....	10
7.3 Q3 2022.....	10
7.4 Q4 2022.....	11
7.5 Löpande under året:	11
8. Styrgrupp.....	12
8.1 Gruppens syfte och mandat	12
8.2 Styrgruppens representanter.....	12
9. Bemanning.....	12
10. Verksamhetsplatser.....	13
11. Finansiering	13

- Bilagor:**
1. Definitioner (sid 14)
 2. Målöversikt (separat dokument)

1. Inledning och bakgrund

2016 beslutades att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Utsläpp från verksamheter inom Sveriges gränser ska då vara minst 85 procent lägre än 1990. Som en del i att uppnå målsättningarna har Energimyndigheten fått i uppdrag av regeringen att möjliggöra för att Gotland ska vara ett pilotområde som går före i omställningen till ett hållbart energisystem. Även den regionala utvecklingsstrategin "Vårt Gotland 2040" samt länets energi- och klimatstrategi "Tillsammans mot 2030" anger som mål att Gotland är en förebild i energi- och klimatomställningen.

Gotland har förutsättningarna för att ställa om till ett hållbart energisystem och därmed bli en pilot som visar att det går att nå de energi- och klimatpolitiska målen. Gotland har sin styrka i goda förutsättningar för produktion av förnybar energi, ett starkt entreprenörsdriv samt engagerade medborgare och organisationer. Överföringskapacitet och lagring är frågor som är fortsatt viktiga för att det gotländska energisystemet skall vara robust och flexibelt. Nyckeln till framgångsrik omställning ligger i ett nära och långsiktigt samarbete mellan alla som är aktiva och verkar på Gotland, såväl besökare, boende, föreningar, företag och offentliga organisationer.

En färdplan för Energipilot Gotland har tagits fram av Energimyndigheten och genomförandet av färdplanen ska stärka Gotlands kapacitet att nå målen tidigare än övriga Sverige. Energicentrum Gotland ingår som en av åtgärderna i denna. I länets energi- och klimatstrategi beskrivs också behovet och etableringen av Energicentrum Gotland.

Region Gotland, i samarbete med alla berörda aktörer på Gotland, arbetar aktivt med ett genomförandeprogram för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin och i energi- och klimatstrategin. Energicentrum Gotland kommer utgöra en aktiv del att stötta genomförande hos allmänhet och näringsliv på ön.

2. Nulägesspaning

De senaste fem åren har en inställning växt fram på Gotland och den förmedlas i de kontakter Energicentrum har, nämligen att Gotland bedöms ligga nära ett läge där hela samhället börjar agera i energi- och klimatomställningen. Huruvida det är sant för öns samlade näringsliv och allmänhet är en central fråga som kontinuerligt måste mätas och förstås. Det är vitalt för att rikta kommunikation och andra insatser rätt.

Forskningen knuten till förstudien "Lokal marknad i energiomställningen" som genomfördes av Energicentrum Gotland 2020 gör tydligt gällande att energiomställningen i hög grad är en social process. Där belyses också att en mellanaktör som Energicentrum Gotland har en roll att fylla på framför allt tre sätt;

1. genom att initialt hjälpa till att koordinera och skapa samstämmighet mellan olika aktörer kring riktlinjer, mål och prioriteringar,
2. genom att skapa stöd, kontakter och partnerskap och
3. genom att skapa platser och möten för kapacitetsuppbyggnad och utbyte av erfarenheter.

Tydligt är att det finns en regionalpolitisk enighet för att en omställning till ett hållbart samhälle är prioriterat för Gotland. Det faktum att Region Gotland väljer att föra fram ett

tredje styrkeområde benämnt "Näringslivets energiomställning" i tillägg till Besöksnäring och Mat- och livsmedelsproduktion, är ett tydligt uttryck för detta. Under 2020 erkände även Regionfullmäktige status *klimatnödläge* för Gotland.

Regeringsuppdraget Energipilot Gotland genomförde 2020 ett så kallat Högnivåmöte under Energimyndighetens ledning (och ett ytterligare i mars 2021). Vidare annonserades i december 2020 Energipilotutlysningen, där medel för energiomställningsprojekt fokuserade på transporter utlyses. Utöver ovanstående fortgår en dialog kring hur Gotlands insatser inom energiomställningen ska få ett tydligare sammanhang, och tydligare stöd, nationellt.

Inom EU märks en stor aktivitet kring det som kallas den europeiska gröna given (The European Green Deal, EU:s tillväxtstrategi/färdplan för en hållbar ekonomi). Den omsätts i planer och utlysningar för att ytterligare främja en grön omställning. Ett särskilt område som uppmärksammas är vätgas, där EU har som målsättning att 13 % av Europas energibehov ska komma från den energibäraren år 2050.

Det råder fortsatt en oklarhet kring vilka regeländringar inom el-lagen, och hur de ska omsättas i praktiken, som blir utkomsten av det förslag som 2020 utarbetats av Energimarknadsinspektionen och lämnats till regeringen. Tillåtande regelverk, givna förutsättningar och en öppenhet för nya lösningar är fundamentalt för att Gotland skall kunna arbeta accelererat med omställningen mot ett 100 % förnybart energisystem.

Kring två av Gotlands mer tongivande verksamheter upplevs osäkerhet; dels Cementas framtida kalkbrytning och cementproduktion, dels utformningen av den framtida färjetrafiken. Båda dessa aktörer väntas ha omfattande påverkan när det gäller Gotlands energisystem. Andra stora sedan tidigare kända osäkerheter ligger i nätkapacitet både på samt till och från Gotland, samt osäkerheten om utvecklingen av vindkraftsetableringar även mot bakgrunden av målkonflikter.

Ytterligare en aspekt att lyfta fram i denna nulägesspaning är att i takt med ett ökat intresse för utveckling av större solcellsparker på Gotland så reser Försvarmakten farhågor att detta, på ett generellt plan, kan påverka deras verksamhet med följden att de kan ställa sig negativa till att nödvändiga tillstånd utfärdas.

Slutligen, 2022 är det riksdagsval i Sverige vilket kan påverka inriktningen kring framtida energipolitik och således även uppdraget Energipilot Gotland såväl som frågor kring regeländringar och andra styrmedel som är viktiga för Gotlands omställning.

3. Syfte och roll

3.1 Syfte

Energicentrum Gotland ska stärka gotlänningarnas och näringslivets möjligheter att ställa om till ett effektivt och hållbart energisystem. Genom att inspirera och öka kunskapsnivån skapas engagemang och en vilja att investera i, och ställa om till, ett hållbart energisamhälle.

3.2 Roll

Energicentrum Gotland tar flera roller:

- *Kommunikation.* Kommunikation är ett nyckelord som finns med genomgripande i allt som Energicentrum Gotland gör och är centralt i uppdraget. Energicentrum Gotland ska agera som en kommunikationscentral och bland annat ha en dialog med gotlänningarna om vad som händer inom energiomställningen på Gotland och genom den sprida goda lokala exempel från omställningen som kan inspirera och vägleda.
- *Energi- och klimatrådgivning.* För att uppnå energieffektivisering på Gotland ska Energicentrum Gotland erbjuda kostnadsfri och opartisk energi- och klimatrådgivning för den enskilde individen och till små och medelstora företag. Syftet med rådgivningen är att minska vårt energiberoende och gotlänningarnas klimatpåverkan.
- *Projektstöd.* Energicentrum Gotland ska coacha externa initiativ till investerings- och projektmedel när det är relevant. Det innebär att praktiskt att vägleda till relevanta utlysningar, sammanföra partners och vara ett stöd i utformningen av ansökan.
- *Expertis.* Energicentrum Gotland ska inneha systemexpertis, i syfte att stödja det engagemang som skapas inom målgruppen.
- *Driva projekt.* Energicentrum Gotland kan äga projekt inom områden som syftar till att skapa allmänna förutsättningar för Gotlands energiomställning.
- *Mätning och visualisering.* Energicentrum Gotland kommer att mäta sin egen verksamhet och verka för att kontinuerligt mäta och visualisera Gotlands energiomställning, på olika nivåer och från olika perspektiv.

Verksamheten ska i alla led beakta miljö och klimat i sina egna val och åtaganden.

4. De fyra naven (verksamhetsområden)

För att hitta rätt i samspelet med andra aktörer och för att bibehålla tydligt fokus i Energicentrum Gotlands verksamhet, väljer vi att kanalisera våra initiativ inom fyra områden som vi benämner ”nav”. De symboliserar samlingspunkter och utgör våra verksamhetsområden. Ambitionen är att agera som ett nav mot omgivande målgrupper och intressenter för att framför allt skapa förutsättningar för andra att agera.

4.1 Mobilitet

Energicentrum Gotland ska verka som ett nav inom mobilitet som syftar till att driva frågor kring hållbart resande och ett fossilfritt transportsystem på Gotland. I perspektiv till redan genomförda insatser på Gotland är avsikten här att fortsätta det arbetet men i än högre grad skapa aktiv delaktighet från allmänhet och näringsliv.

4.2 Egenproduktion och energigemenskaper

Det här navet ska fungera som en informationscentral, med rådgivningen som tydlig beståndsdel. Den klara målsättningen är att öka de enskilda investeringarna i egenproduktion, energieffektivisering och även skapa förutsättningar för områdesbreda lösningar där allmänhet och företag på en viss plats går samman och blir prosumenter. Det senare innefattar förmåga att kartlägga, analysera och visualisera nya lösningar. Se även Bilaga 1 – Definitioner.

4.3 Energieffektivisering

Ett prioriterat arbetsområde, och därmed ett viktigt nav, är energieffektivisering. Det är ett kraftfullt verktyg eftersom vi med det kan minska eller helt eliminera delar av ett energibehov. Här kan Energicentrum Gotland med sin kompetens konkret bidra till att företag, organisationer och privatpersoner arbetar aktivt med sina egna byggnader och verksamheter, så att energin används på smartast möjliga vis.

4.4 Lagring och flexibilitet

Inom lagring och flexibilitet ryms många systemfrågor och kopplingar till det regionala elnätet. Här handlar det i hög grad om teknisk analys, om vad som är framkomliga vägar och att eventuellt identifiera ett stegvis förfarande. Inom det här navet finns också en stark ambition att bidra till att vi får fram ett antal demoprojekt för att öka kunskapen kring framkomliga vägar. Se även Bilaga 1 – Definitioner.

5. Målsättningar

5.1 Vision och övergripande mål

2040 har Energicentrum Gotland inspirerat och coachat Gotland till att ha investerat i och ställt om till ett förnybart energisamhälle.

Energicentrum Gotland bidrar på så vis till att Gotland blir en förebild och når de nationella energi- och klimatpolitiska målen tidigare än övriga Sverige.

- 2040 har Gotland ett energisystem baserat på förnybar energi, att jämföra med Sveriges nationella mål om ett 100 % förnyelsebart elsystem till 2040. (Not: Målet för Gotland följs upp genom bearbetning av kommunal och regional energistatistik (KRE) från SCB enligt arbetsmetoden för bearbetning av KRE som grundar sig på Energimyndighetens publikation ER 2015:17 vilken använts i framtagandet av Gotlands Energibalans på uppdrag av Länsstyrelsen i Gotlands län.)
- Senast 2027 har växthusgasutsläppen inom transportsektorn minskat till 70 %, att jämföra med det nationella målet till 2030 jämfört med utsläppsnivåer för 2010. (Not: följs upp i indikatoruppföljningen av etappmålet inom Begränsad klimatpåverkan som Länsstyrelsen gör årligen)

- 2030 har Gotland en 60 % effektivare energianvändning, att jämföra med Sveriges nationella mål om 50 % effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 i relation till bruttonationalprodukt (BNP). Målet för Gotland följs upp i relation till bruttoregionalprodukt (BRP). (Not: ingår i Länsstyrelsens uppföljning i energi- och klimatstrategin)

5.3 Delmål

2023

- Första energigemenskaper är juridiskt formad och installation påbörjad.
- 15 % av Gotlands befolkning har, sedan 2020, antingen investerat i fossilfri lösning för sitt fordon och/eller installerat förnybar energiproduktion.
- En lagrings- och laddningsanläggning har etablerats eller har ett tydligt färdigställandedatum (ref. Flaggskeppsprojekt inom Lagring och flexibilitet och Mobilitet).
- Näringslivet är i fas med uppsatta mål utifrån kommande Handlingsplan för fossilfri konkurrenskraft.

2027

- Tre energigemenskaper är i drift.
- 35 % av Gotlands befolkning har, sedan 2020, antingen investerat i fossilfri lösning för sitt fordon och/eller installerat förnybar energiproduktion.

2031

- 24 energigemenskaper är i drift.
- 60 % av Gotlands befolkning har, sedan 2020, antingen investerat i fossilfri lösning för sitt fordon och/eller installerat förnybar energiproduktion.

2035

- 46 energigemenskaper är i drift.
- 90 % av Gotlands befolkning har hem, transport och arbete som är baserat helt på förnybar energi.

2040

- 2040 har Gotland etablerat minst 50 energigemenskaper.
- Hela Gotlands energiförbrukning är baserad på förnybar energi.

Mål inom Näringsliv, Mobilitet och Flexibilitet och lagring tas fram till VP 2023, då Gotlands målbild för 2040 förväntas vara mer etablerad.

5.4 Projekt mål för 2022

Mål	KPI: er (Nyckeltal)
Fastställa Gotlands nuläge i fråga om medvetenhet, inställning och agerande i Gotlands energiomställning. Där mäts även kännedom om Energicentrum Gotland. Arbetsnamn: Gotlandsbarometern, och med ambition att vara årligen återkommande.	Genomföra en tillförlitlig undersökning hos gotlänningarna.
Flaggskeppsprojekt. Det innebär en innovativ installation (exempelvis vätgasanläggning) som kommer till multipel nytta. Den har stort tekniskt innehåll, är omfattande och/eller nydanande nog att skapa engagemang på ön samt signalerar att Gotland verkligen ställer om. ECGs bidrag är att arbete bedrivs som identifierar genomförbara initiativ, inklusive möjliga ägare/partners och leder detta mot möjlig finansiering.	Projektansökan eller annan finansieringsplan etablerad.
Vara en sammanhållande kraft i arbetet med beteendeförändring inom mobilitet och utgöra ett kompetens- och projektcentrum som inspirerar till ett hållbart resande. Ett centralt arbete i detta är att göra Mobilitetsveckan än mer relevant. Energicentrum agerar stödjande gentemot Region Gotland och andra intressegrupper för ökad etablering av publika laddstationer.	Energicentrum har huvudvärdskap för Mobilitetsveckan och ska motivera till att antal relevanta aktiviteter/aktörer (Jämför 2021: 12 stycken). Mobilitetskartläggningsverktyg i drift.
Åtgärder som främjar fossilfria tungtransporter. I sammanhanget innefattar det att samla relevanta aktörer, identifiera möjliga insatser och identifiera finansieringsmöjligheter.	Minst en Elektrifieringspilot till Gotland.
Ta initiativ som verkar för regelundantag för delning av energi på Gotland och även verka för att Energikontoren Sverige gör detta till en profilfråga. Opinionsbildande aktiviteter och mediainföranden ska beakta Region Gotlands policy.	Skapa minst 10 opinionsbildande aktiviteter på temat och åstadkomma minst 5 mediainföranden.
Initierar energi- och klimatkampanj för den gotländska allmänheten och projektleder visuellt kommunikationspaket, samt samordnar kommunikation för ett större gemensamt genomslag.	Refererar till kommande kampanjmål.
Fortsätta arbetet med direkt stöd- och rådgivning (enskilt möte) till allmänhet,	Allmänhet: 100 st. Näringsliv: 35 st.

näringsliv, socknar och organisationer (exempelvis BRF: er och idrottsföreningar). Mål satta inom EKR-program och projekt ”Energiomställning för gotländska företag”.	Socknar: 20 st. Organisationer: 10 st.
Vidareutveckling av webbplatsen utifrån webbanalys och anpassning till verksamheten. Löpande tillgänglighet och synlighet i valda kanaler (specificeras i Kommunikationsplan) som stöd för att uppnå Verksamhetsplanens övriga kvantitativa/kvalitativa mål.	Etablera underlag för framtida mätning och utifrån den analys som framkommer – precisera skarpa mål, med fokus på trafik till webbplatsen/räckvidd och interaktion inom respektive kommunikationskanal.
Ge projektstöd i form av vägledning kring källor till medel, sammankoppling av aktörer, brygga dialog mellan projektägare och gentemot utlysande aktör. ”Projekt” avser här insats med fler medaktörer, riktat mot energiomställning och över en period om ett år eller mer.	10 st.
Struktur för verksamhetsplanering. Energicentrum Gotland behöver ett arbetsverktyg för att kunna överblicka och planera verksamheten, som innefattar många kontaktytor och större aktiviteter. Detta även för att synliggöra var tid läggs, i uppföljning och vid prioriteringsbehov.	Utvärdera och implementera verktyg för verksamhetsplanering.
Understödj arbetet med framtagandet och framdriften av Tillväxt Gotlands (näringslivets) Handlingsplan för Fossilfri Konkurrenskraft.	Handlingsplan etablerad inom första halvåret 2022.

6. Målgrupper

6.1 Primära - direkt kommunikation från ECG

- Gotländska hushåll och deltidboende
- Små och medelstora företag på Gotland
- Organisationer och föreningar på Gotland
- Nätverk av individer, communities

6.2 Sekundära – främst indirekt kommunikation via partners

- Gotländska barn och ungdomar, en viktig påverkansgrupp (mot föräldrar) nu och representerar nästa generation.
- Intressenter till gotländska energiomställningen (till exempel nationella påverkansgrupper och myndigheter, möjliga leverantörer och finansörer med flera.).

7. Övergripande aktivitetsplan

Fortsatt under 2022 följer Energicentrum Gotland ambitionen att i första hand agera inom kanaler, event och forum som redan existerar på Gotland. I de fall det inte finns inom ett givet område tar Energicentrum Gotland egna initiativ. Ett exempel på det tidigare är att vi stöttar Tillväxt Gotlands ”Energinätverk” och ett exempel på det senare är ”Mobilitetsveckan” där vi tar över värdskapet på Gotland och avser att utveckla veckans betydelse. Den hölls tidigare samman inom projektet ”Hållbara Transporter”.

Lika mycket som vi deltar aktivt runtom på ön agerar vi även digitalt. Det pågår ett fortlöpande arbete med att göra webbplatsen mer relevant, känd och tillgänglig. I tillägg till det hjälper de sociala kanalerna till att öka tillgängligheten på mottagarens villkor samt levandegör både vårt eget och andras arbete inom energiomställningen på Gotland. I det här sammanhanget är en tydlig prioritet att få både medarbetare och styrgrupp att bli ”kommunikatörer” i och för Energicentrum Gotlands verksamhet.

En stor aktivitet som vi väntas lansera första kvartalet 2022 är en energi- och klimatkampanj på Gotland. Målsättningen är att göra frågan till middagsämne runtom på ön och för att uppnå det - bedriva dedikerad kommunikation (marknadsföring) med tydliga kärnbudskap kopplat till ett omfattande kunskapsspridande arbete från öns intresserade aktörer. Detta arbete planeras löpa över tre år.

7.1 Q1 2022

- Avsparksevent för energi- och klimatkampanjen (Slite, Visby och Hemse).
- Sockenturné med introduktionskväll kampanj (17 platser)
- Energifrukost – seminarium och möte med tydligt tema.
- Earth hour (27 mars), en aktivitet/produkt kopplad till gotlänningen.
- Exponering i media kring regelundantag för Gotland.
- I samarbete med Tillväxt Gotland etableras det gotländska näringslivets handlingsplan för fossilfri konkurrenskraft.
- Workshop två socknar kring mobilitetskartläggningsverktyg.

7.2 Q2 2022

- Energifrukost – seminarium och möte med tydligt tema.
- Lansering av ”Gotlandsbarometern”.
- Kunskapsspridande program inom energi- och klimatkampanjen.
- Cykelns dag (3 juni), uppmärksammas i våra kommunikationskanaler.
- Exponering i media kring regelundantag för Gotland.

7.3 Q3 2022

- Almedalsveckan (3–7 juli), genomföra en tydlig aktivitet som ger genomslag i media. Skapa relevanta seminarier med nationellt intresse såväl som att framhäva gotländska initiativ (till exempel energipilotprojekt).
- Skördefestivalen (3-4 september), marknadsplats med olika aktiviteter.

- Mobilitetsveckan (16–22 september) med tydligt värdskap och förstärkt innehåll – från hållbart resande till tungtransporter.
- Energicentrum Gotland deltar i Energiexpo och uppmärksammar eventet i våra kommunikationskanaler.
- Exponering i media kring regelundantag för Gotland.
- Arbete med sockenpiloter (5 st.) kring mobilitetskartläggningsverktyg.

7.4 Q4 2022

- Sockenturné – kunskapsspridning inom kampanjen. Tema egenproduktion & energigemenskaper.
- Samåkningsdagen (4 oktober), uppmärksammas i våra kommunikationskanaler.
- Företagardagen (oktober), verka för plats på scen, fokus på temat FN:s globala mål.
- Gotlands Energialog (oktober), helst medarrangör med naturlig del i programmet.
- Kunskapsspridande program inom energi- och klimatkampanjen.
- Exponering i media kring regelundantag för Gotland.

7.5 Löpande under året:

- Synlighet och interaktion i sociala kanaler, enligt riktlinjer och content-plan.
- Direktkommunikation i grupper och till bred prenumerantkrets.
- Rådgivning och möten med näringsliv och allmänhet inom ramen för EKR och ”Energicoach”.
- Håller igång nätverket ”Hållbara samtal” som innefattar tolv av öns mer tongivande och stora bolag.

8. Styrgrupp

Energicentrum Gotlands styrgrupp har en bred förankring, som väl representerar det gotländska perspektivet och som har förmåga att styra mot det nationella målet om att Gotland går före övriga Sverige genom accelererad omställning. Styrgruppen förväntas mötas cirka fyra till sex gånger per år.

8.1 Gruppens syfte och mandat

- Ge verksamhet/verksamhetsledare stöd och riktning
- Säkerställa breda perspektiv i beslut
- Signalvärde – vi gör det tillsammans
- Godkänna verksamhetsplan
- Ekonomiska beslut inom basfinansiering
- Vid behov prioritera projektansökningar

8.2 Styrgruppens representanter

- Tillväxt Gotland
- GUBIS
- LRF
- GEAB
- Länsstyrelsen
- Energimyndigheten
- Uppsala universitet, Campus Gotland
- Region Gotland (ordförande)
- Medborgarstol (Representant från den gotländska allmänheten, period: 1 april till 31 mars.)

9. Bemanning

Bemanning i början på 2022 beräknas vara enligt följande:

- Verksamhetsledare 100 %
 - o Patrick Dahl
- Energi- och klimatrådgivare (privatpersoner) 100 %
 - o Anna Bäckstäde
- Teknisk Projektledare (föräldraledig 1/1-30/6)
 - o Magnus Jennerholm
- Kommunikationsstrateg 100 %
 - o Sophie Sölveborn
- Energicoach 100 % - visstidsanställd inom projektet ”Energiomställning för gotländska företag.”
 - o Richard Glifberg
- Kommunikatör (tjänstställd inom ovan projekt) 60-100%
 - o Fanny Runeby

10. Verksamhetsplatser

Energicentrum Gotland ska samverka och inspirera, samla och driva, rådge och upplevas tillgängliga av allmänhet och näringsliv. För att uppnå det strävar Energicentrum Gotland efter aktiv närvaro, både fysiskt och digitalt. Efter inflytt i kontorslokaler på Skeppsbron 24 i Visby under hösten 2021 fortsätter vi under 2022 att anpassa våra lokaler utifrån de behov som uppstår.

När det gäller den fortlöpande verksamheten är det oerhört viktigt att Energicentrum Gotland är tillgängligt och närvarande över hela ön. Alla möten som hålls i nätverk eller av informationskaraktär till allmänheten kommer att ske i befintliga lokaler (exempelvis bygdegårdar) runtom på ön. Dialog förs även för att etablera en stol åt Energicentrum Gotland i Slite, på Lövsta och på södra Gotland där vi kommer erbjuda återkommande närvaro och möjlighet att boka möten med Energicentrum Gotlands medarbetare.

11. Finansiering

I november 2020 beslutade regionfullmäktige följande:

Budgetmedel för permanentning av Energicentrum Gotland tillförs regionstyrelsen från och med 2021.

Syftet med basfinansieringen på 3,5 miljoner kr per år, som i huvudsak avser personella resurser, är:

- Att kunna tillhandahålla Gotlands allmänhet och omvärlden med information och kommunikation kring Gotlands energiomställning. Via webbplats, närvaro (kontor) och möten.
- Att med personella insatser kunna vara drivande, stödjande och sammankopplande i Gotlandsbaserade energiomställningsinitiativ.
- Att vara en naturlig kontaktpunkt mot parter som kan medverka till Gotlands energiomställning, såsom relevanta EU-parter, företag, akademien med flera.
- Att fortlöpande skapa projektansökningar för att accelerera arbetet.

Övriga finansieringsmöjligheter är samarbeten med andra offentliga aktörer, såsom Energimyndigheten och Länsstyrelsen i Gotlands län samt externa projektmedel för beviljade projekt.

Under 2022 kommer projektet Energiomställning för gotländska företag att bedrivas med medel från REACT och via Tillväxtverket. Det finansierar en heltidsanställd Energicoach och en 20-procentig kommunikatör samt vissa aktiviteter, såsom ”Energifrukostar”.

Bilaga 1: Definitioner

Energigemenskaper

Begreppet Energigemenskap är nytt och har egentligen ingen exakt definition.

Energicentrum Gotland definierar att en energigemenskap innehåller följande;

- Ett antal konsumenter som sluter avtal om att gemensamt investera i en lokal produktionsanläggning och om att dela på konsumtionen utifrån respektive medlems ägarandel.
- Energin kan typiskt etableras på en fastighet men kan röra sig sömlöst, antingen via kabelanslutning medlemmarna emellan eller genom avräkning virtuellt, mellan flera fastigheter. Respektive medlem bör då ges lov att konsumera energi i paritet med sin ägarandel utan att skattebelastas.

Fördelar detta ger är; volymfördel i inköp/installation, möjlighet till variationshantering inom gemenskapen till följd av varierande konsumtionsmönster samt balansförmåga gentemot överliggande nät genom aggregering. Den främsta fördelen går kanske inte att mäta i varken pengar eller energi, den berör de sociala aspekterna av att kopplas samman och utgöra en del-lösning på ett globalt problem samtidigt som fördelar skapas lokalt.

Prosumert

Begreppet prosumert beskriver en aktör som både är producent och konsument. I detta sammanhang framförallt producent för egenanvändning. Typiskt är ett hushåll som etablerat solceller på sitt hustak som täcker 80 % av sitt egna årliga el-behov. Då produceras el samtidigt som man fortsatt är en konsument, både av sin egenproducerade el och den centralt distribuerade elen.

Flexibilitet

Detta är ett samlat begrepp för att beskriva en målbild där ett energisystem dels bygger på flöden i flera riktningar (inte enbart från elbolag till abonnent), dels att genom incitament uppmuntras elkonsument att spridas bättre över dygnet och i vissa fall, över året.

Variationshantering

Förnybar energi är beroende av väder. Till följd av det är nivån i produktionen per definition varierande beroende på väder och säsong. Fossila bränslen har uppenbara nackdelar för vårt klimat, men fördelen att vi bara producerar så mycket som konsumtionen kräver i varje givet ögonblick. För att uppnå den balansen med väderberoende, förnybar energiproduktion krävs andra åtgärder, såsom lagring och flexibilitetstjänster. Undantaget är vattenkraft, som är väderberoende i mängden regn men där produktionen kan regleras via dammar.